БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 18 (7926)
ЯНВАРИИН 21
СУББОТО
1956 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Ниитын үйлэдбэри хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлаһан амжалтамнай арадай бүхы ажахын бата үндэһэ һуури болохо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгээ эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөхэ, мүн арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ, ниитын баялигые ехээр арьбадхаха, тиигээд манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулха замаар урагшаа үшөө холо дабшаха арга боломжо Советскэ гүрэндэ олгоно.

(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектһээ).

Марксизм-ленинизмын һургаалые гүнзэгыгөөр шудалжа, ажабайдалдаа тэрэниие зүбөөр хэрэглэхэ

Түрүү тэмсэгшын үүргые түрүү ...рёор лэ зэбсэгжэнхэй парти бэе...үлжэ шадаха юм гэжэ Коммуни...ическэ партиие байгуулагша, ма...й сэсэн мэргэн багша В. И. Ленин ...аһан байна.

Манай Коммунистическэ парти ...агые илан мандагша марксист...о-ленинскэ теориие хүтэлбэри бол...н ябажа, хүдэлмэришэн анги та...ашад хоёрой бата холбоо бари...а байгуулаа, мүлжэгшэ ангинуу...е унагаан усадхаха, манай орондо ...циализм байгуулха ябадал хантаа. ...үнөө партимнай коммунистическэ ...йгуулалтын асари ехэ зорилгонуу...е бэелүүлжэ байна.

Бүхы советскэ арадаар һайшаан ...хжэгдэһэн «СССР-эй арадай ажа...е 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ ...ргаадахи табанжэлэй түсэб тушаа ...ПСС-эй XX съездын Директивэ...үдэй проект» дотор коммунисти...скэ общество байгуулха тушаа ...үехэ Ленинэй зааһан һургаал...үдай бодотоор бэелүүлэгдэжэ ...һаниие харанабди. Хүндэ про...мышленностиин булюу ехээр хүг...жэнэй үндэһөөр, техническэ саг ...алжкын дэбжэлтэ ба ажалай бү...сын ургалта туйлажа, саашада ...арадай ажахын бүхы һалбари...удай түгэс ургалта хангаха, хү...ө ажахын үйлэдбэриие эрид ехээр ...гжөөхэ, тэрэнэй үндэһөөр совет...скэ арадай материальна ажана бай...дал ба культурна хэмжээе нилээд ...дээшэлүүлхэ ябадал хангаха зорил...го Директивэнүүдэй проект ха...рана.

Марксизм-ленинизмын теориие ...гүнзэгыгөөр шудалалга хадаа зур...гаадахи табанжэлэй түсэбые, пар...тиин ЦК-гэй Пленумүүдэй шиидхэ...бэринүүдые амжалтатайгаар бэе...лүүлэхэдэ туһалдаг, ажахын, куль...турна байгуулалтые зүбөөр хүтэл...бэрилхэ шадабари манай кадрнууд...та олгодог байна.

Манай ороной олон миллион ...коммунистнууд ба партиинабэшэ...нүүд марксизм-ленинизмын һур...гаалые кружогуудта, политһургуу...лиудта, семинарнуудта, марксизм-...ленинизмын үдэшын университе...тэдтэ, курсануудта, дээдэ һургуу...лиудта ябажа шудалдаг байна. ...Хэдэ бэеэ даагаад теоретическэ ...мэдэхэлээ дээшэлүүлдэг формо ха...да коммунистнуудай болон манай ...бүхы кадрнуудай марксистско-ле...нинскэ теори шудалдаг гол аргань ...болоно.

Бэеэ даагаад марксизм-ленинизмын һургаалые шудалагшадай тоо ...сүүлэй үедэ нилээд олон болоо. ...Энэшье гайхалтай бэшэ. Юуб гэ...хэдэ, жэл ерэхэ бүри манай кадр...нуудай ниитэ бэлэдхэл, эрдэм һур...гуули дээшэлжэл, ургажал байна ха...ш. Бэеэ даагаад политическэ бэ...лэдхэлээ дээшэлүүлдэг коммунист...нуудай тоогой ургажа байһан ушар ...хадаа тэдэнэй һуралсалые бүри һай...наар хүтэлбэрилхэ эрилтэ партиин...а организацинуудай үмэнэ табина. ...Партиин Кударын, Түнхэнэй, Сэлэн...гын аймкомууд бэеэ даагаад полити...ческэ эрдэмээ дээшэлүүлэгшэдтэ ан...харалаа ехээр табижа, тэдэндэ зо...бодо туһаламжа үзүүлнэ.

Партиин Кударын айком бэеэ даа...гаад марксистско-ленинскэ теори ...шудалагшадта туһаламжа болгон ...партиин түүхын, политическэ эконо...микын гол шухала асуудалнуудаар ...хэдэн лекцинүүдые уншалга эмхид...хэн байна. Һуралсалай шэнэ жэ...л эхилһэнһээ хойшо бэеэ даагаад экономическа теори шудалагшадтай хэдэн семинар үнгэргэгдөө. Консультаци, теоретическэ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ байдаг. Партиин айкомой библиотекэ хэрэгтэй номой, газетэ болон журналнуудай статьянуудые оложо уншахадань коммунистнуудта хододоо туһалдаг.

Зүгөөр олон аймагуудта коммунистнуудай һуралсалда, илангаяа бэеэ даагаад политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлдэг коммунистнуудай һуралсалда шухала анхарал хандуулагданагүй, тэдэндэ ёһотой туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй. Бэеэ даагаад политическэ литература шудалагша гэжэ нэрэ зүүгээд, бодото дээрээ марксизм-ленинизмын зохёолнуудые шудалжа эхилээдүй коммунистнууд Городской районой, Зэдын, Яруунын, Мухаршэбэрэй аймагуудай партиин организацинуудта олон.

Арадай ажахын бүхы һалбаринуудай түгэс ургалта хангаха гэһэн зургаадахи табанжэлэй түсэбые бэелүүлжэ байһан мүнөө үедэ марксизм-ленинизмын экономическа һургаалые шудалха гээшэ тон шухала хэрэг болоно. Колхоз, совхозуудай, предприятинуудай доторой бүхы арга боломжонуудые элирүүлжэ, тэдэниие коммунистическэ байгуулалтын хэрэгтэ хүсэдөөр хэрэглэхын тулада манай кадрнууд парти, правительствын ажахын политикын научна үндэһэ һууриие ойлгохо, үдэр бүхэнэйнгөө бодото ажал-ябуулгада тэрэниие зүбөөр хүтэлбэри болгон хэрэглэхэ зэргэтэй. Манай зарим кадрнуудай марксистско-ленинскэ экономическа теориие мууса мэдэдэг байһан дээрэһээ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные химдаруулха ба бусад шухала хэрэгүүд хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Энэ хадаа манай республикын олон колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозуудай болон предприятинуудай ажахыгаа мууса эрхилжэ байһанай нэгэ шалтагааниинь болоно. Эгээл тиимэһээ коммунистнуудай, манай кадрнуудай марксистско-ленинскэ экономическа теориие шудалалгада шухала анхарал хандуулха хэрэгтэй. Экономикын асуудалнуудаар лекцинүүдые уншажа, теоретическэ хөөрэлдөө, консультаци хэжэ, семинар саг соонь үнгэргэжэ байха шухала.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалай үшөө нэгэ дутагдал юуб гэхэдэ, олон коммунистнууд партиин Октябрьска революциин урда тээхи түүхые хэдэн олон жэлэй турша соо шудална. Тиихэдээ манай орондо социализм байгуулха үедөө партиин олоһон түүхэтэ дүй дүршэлые шудалалтаяа удаарууулна. Тиигэжэ тэдэнэй политическэ һуралсалынь ажабайдалһаа таһархай болошоно. Энэ дутагдал дары усадхагдаха зэргэтэй.

Коммунистнуудай һуралсалда партиин библиотекэнүүд ехэ туһаламжа хүргэхэ ёһотой. Тэндэ консультаци үгтэхэ, справочно-библиографическа хүдэлмэри хэгдэжэ байха зэргэтэй. Мүн теоретическэ хөөрэлдөөнүүд, семинарнууд хододоо тэндэ үнгэргэгдэхэ ёһотой.

Партиин, комсомольско, профсоюзна организацинууд КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проекттэй ажалшадые һайнаар танилсуулха, тэрэниие гүнзэгыгөөр шудалалга эмхидхэхэ зэргэтэй. Тиигэжэ олониитын ажалай эдэбхи үүсхэлые бадаруулха шухала.

Московско городской XII партиин конференци

Московско городской партиин ...конференци хоёр үдэр соо үргэлжэ...лээд, январиин 18-да хүдэлмэрөө ...дүргээ. Конференцидэ хабаадагшад ...хадаа тоосоото үе соо столицын ком...мунистнуудай хэһэн хүдэлмэриие ...бүхы талаһаань зүбшэн хэлсээ, ...табанжэлэй үедэ Москвагай ...ажалшадай үмэнэ табигдажа байһан ...зорилгонуудые шиидхэхэ зам хараа...ба.

Промышленностиин, хүдөө ажа...хын, культурын ба ажалшадай ажа...байдалай угаа ехэ ургалта ха...нгаһан зургаадахи табанжэлэй ...түсэб тушаа Директивэнүүдэй проек...тые бүхы советскэ хүнүүд шэнги ...Москвагайхид угаа ехэ зоригжолтой...гоор угтаа гэжэ үгэ хэлэгшэд булта...а мэдүүлһэн байна.

Элидхэл соо, мүн үгэ хэлэлгын үедэ партиин горкомой болон тэрэнэй таһагуудай хүдэлмэриин дутуунууд элирүүлэгдээ.

Хамтадаа 28 делегат үгэ хэлээ.

Конференци хадаа партиин горкомой хүдэлмэриие хангалтатайда тоолоһон ба шалгалтын комиссиин тоосоое баталһан, мүн зохихо шиидхэбэринүүдые абаһан байна.

КПСС-эй Московско городской комитедэй ба шалгалтын комиссиин шэнэ составые конференци һунгаа.

Конференциин хүдэлмэридэ январиин 17-до нүхэд М. А. Суслов, Н. М. Шверник, К. И. Беляев, П. Н. Поспелов хабаадалсаа.

(ТАСС).

Агууехэ ороноймнай арад зоной эдэбхи үүсхэл

Эхэ оронойнгоо даалгабариие нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэбди

«Лена» гэжэ дизель-электроходоор советскэ антарктическа экспедици хэлгэдэ хабаадагшад зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын Директивэнүүдэй проектые угаа ехэ баяртайгаар угтаа. Январиин 18-да Индийскэ океан дээрэ урда широтагай 61 градуста ба восточно долготагай 78 градуста митинг болоо.

Капитанай нэгэдэхи туһалагша нүхэр Жидков мэдээсэл хэһэн байна. Наукын саашанхи хүгжэлтэдэ парти ба правительствын угаа ехэ оролдолго гаргадаг тухай геофизик Ю. Глебовский, биологическа наукануудай доктор профессор К. Бродский, дизель-электроходой главна механик Г. Новгородцев болон бусад хэлэһэн байна. Антарктическа экспедици хадаа авиацяар, транспортын мүнөө үеын зэбсэг хэрэгсэлнүүдээр, шэнжэлэлгэ хэхэ научна шэнэ аппаратураар хангагданхай юм.

Антарктическа континентдэ научна база түргэнөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ туһалхын тулада судныи залуушуул бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гэжэ залуу моряк А. Кузьмин мэдүүлээ.

Директивэнүүдэй проектые митингдэ хабаадагшад нэгэн дуугаар һайшаагаа. Нэгэн һаналаар баталан абаһан резолюци соогоо тэдэнэр иигэжэ мэдүүлнэ. Дэлхэйн зургаадахи хуби болохо Антарктидые шудалан мэдэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэрэлээ зорюулхабди. Эхэ оронойнгоо даалгабариие нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэбди.

И. Денисов, ТАСС-эй тусхай корр.

«Лена» дизель-электроходой борт.

Металлургнуудай уялга

ЧУСОВОЙ, январиин 19. (ТАСС). Зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектые Чусовско металлургическа заводой доменщигууд, булад хайлуулагшад болон прокатчигууд ехээр һайшаана.

Директивэнүүдэй проекттэй танилсаад байхадаа, нэгэдэхи доменно пеэшэнэй мастер нүхэр Евсеев суг хүдэлмэрилдэг нүхэдэйнгөө дунда иигэжэ мэдүүлээ:

— Шэрэм болон булад хайлуулга нилээд дээшэлүүлэгдэхээр Директивэнүүдэй проектээр хараалагдаһан байна. 1955 онойхитой сасуулбал, орон дотор шэрэм хайлуулга 59 процентээр ехэ болгогдохоор хараалагдаһан байна. Манай уялга юуб гэхэдэ, энэ даалгабариие дүүргэхэһээ гадна, үлүүлэн дүүргэхын тулада бүхы хүсэл оролдолгоёо гаргаха ёһотойбди.

Чусовско металлургнууд шэн зоригто ажалаар КПСС-эй XX съездые угтахань. Доменщигууд хадаа пеэшэнүүдэй ашатта хэмжээе бүри һайнаар хэрэглэжэ, жэлэй эхинһээ хойшо мянга шахуу тонно металл түсэбһөө гадуур хайлуулан гаргаа. Нүхэр Евсеевэй бригада даалгабариһаа гадуур 200 шахуу тонно, мастер Кулаковой бригада — 210 тонно шэрэм хайлуулаа. Дуплекс-цехын булад хайлуулагшад январь соо хоёр мянга шахуу тонно булад түсэбһөө гадуур хайлуулжа гаргаа.

Заводой эдэбхитэдэй зүблөөн болоо. Металлургнууд хадаа мүнөө жэлдэ 4,5 мянган тонно шэрэм, 5.800 тонно булад түсэбһөө гадуур хайлуулха, арба мянга үлүүтэй тонно прокат болон бусад зүйлнүүдые үгэхэ, миллион түхэриг арьбалха гэһэн уялга абаа.

Хойто зүгэй модо хюрөөдэлгын промышленностиин хүгжэлтэ

АРХАНГЕЛЬСК, январиин 19. (ТАСС). Зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектые хойто зүгэй модо бэлэдхэлшэд ехэ зоригжолтойгоор ба өөрынгөө Эхэ ороной түлөө патриотическа омогорхолой мэдэрэлтэйгээр угтаа. Молотовой нэрэмжэтэ модо хюрөөдэлгын заводой үнинэй хүдэлмэришэн А. П. Спивак суглаан дээрэ иигэжэ хэлээ:

— Бидэнэр үнинэй хүдэлмэришэд манай орониие хүгжөөхэ табанжэлэй бүхы түсэбүүдые һайнаар һананабди. Эдэ түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэхэдээ бидэнэр урагшаа шууд дабшажа, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлдэг байгаабди. Манай арадай ажахын саашанхи хүгжэлтэ, тэрэниие бүри үзэгдөөгүй шэнэ шатада дэбжээн гаргаха ябадал партиин XX съездын Директивэнүүдэй проект соо хараалагдаһан байна.

Зургаадахи табанжэлдэ Архангельска областиин модо хюрөөдэлгын промышленность ехээр хүгжэхэ байна. «Северолес» трестын модоной заводуудай валовой продукци 43 процентээр ехэ болохо юм. Областиин хори шахуу модоной завод шэнэдхэн байгуулагдаха, модо хюрөөдэдэг ба модоор юумэ бүтээдэг хэдэн шэнэ предприятинууд ашаглалгада үгтэхэ юм. Мүн мебель бүтээхэ, хабсаргагдадаг байрын гэрнүүдые, бусад түхэлэй продукци үйлэдбэрилдэг олон томо цехүүд шэнээр баригдаха юм.

Архангельска модо хюрөөдэлгын 29-дэхи заводой барилга дүүргэгдэхээ байна. Онегэдэ модо хюрөөдэлгын 33-дахи шэнэ завод ашаглалгада үгтөө. Тэндэ бүхы хүдэлмэринь механизацилагданхай. Партиин XX съездын хүндэлэлдэ зорюулан энэ предприятиин коллектив ажалай вахтада жагсаад, нормоёо үдэр бүри 120—140 процент дүүргэнэ.

Зургаадахи табанжэлдэ модо хюрөөдэгшэдэй гэр байрын услови нилээд һайжарха байна. Тэдэндэ зорюулагдан зуу мянга гаран дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра, олон шэнэ клубууд, һургуулинууд, столовонууд, магазинууд, хүүгэдэй гуша гаран эмхи зургаан баригдаха байна.

Хүдөө ажахын машинануудые бүтээгшэдэй шухала зорилго

НОВОСИБИРСК, январиин 19. (ТАСС). Городой машина бүтээлгын томо предприяти болохо «Сибсельмаш» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын Директивэнүүдэй проектые шудалан үзэнэ.

«Сибсельмашын» директор В. Т. Забалуев ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ хэлээ:

—Зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй ёһоор тарянажалай, малажалай болон хүдөө ажахын бусад һалбаринуудай хүдэлмэриие комплексноор механизацилхын тулада шэнэ техникэ үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ талаар хүдөө ажахын машина бүтээгшэдэй үмэнэ харюусалгатай зорилго табигдаа.

Табанжэлнүүдэй үедэ манай предприяти продукци бүтээн гаргалгые улам саашадань ехэ болгодог, тэдэнэй шанарыень һайжаруулдаг байгаа. Табадахи табанжэлэй һүүлшын жэлдэ дүрбэдэхи табанжэлэй һүүлшын жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин олон машинанууд бүтээгдэһэн байна. Тооһоо гадна, 1955 ондо бүтээгдэһэн машинын үнэ сэн 1950 ондо бүтээгдэһэн машинын сэнтэй хахадтань хүрэтэр химдаруулагдаһан байха юм. Энэ хадаа үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулһанай, шэнэ техникэ болон технологиие хэрэглэһэнэй ашаар туйлагдаа. Шэнэ табанжэлдэ бидэнэр капитальна ехэ барилга хэнгүйгөөр үйлэдбэриингөө урдын талмайе хэрэглэн продукци бүтээн гаргалгые нилээд дээшэлүүлхэ ёһотой ба дээшэлүүлжэ шадахашье байнабди. Энээниие яагаад туйлахаб гэхэдэ, автоматикануудые хэрэглэлсэн ажал хүдэлмэриие шэнээр механизацилха байнабди. Хуушанайнгаа түхеэрэлгэнүүдые һайжаруулһанай ба шэнэ тусхай түхеэрэлгэ хэрэглэһэнэй ашаар технологическа процессые улам нарижуулан һайжаруулхабди.

Партиин табиһан харюусалгатай зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тулада «Сибсельмашын» коллектив бүхы юумэ хэхэ байна.

Москва. Москва мүрэн дээгүүр Ново-Арбатска гэжэ хүүргэ баригдажа байна. ТАСС-эй фотохронико.

Сталинградска тракторна заводой конструкторнууд «ДТ-61» маркын шэнэ трактор ухаалан зохёожо байнхай. Мүнөө үедэ трактор бүтээлгын талаар туйлагдаһан бүхы түрүү юумые шэнэ трактор ухаалан зохёоходоо хэрэглэхэ байна.

Автомобильна промышленностиин министерство тус тракторэй техническэ проектые һайшаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: туршалгын үйлэдбэриин цех соо хинан шалгагша В. П. Прокопьев (зүүн гарһаа), участогай ахалагша мастер В. И. Пискунов «ДТ-61» тракторта хэрэглэгдэхэ детальнуудай шанарые шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зууршалгаар СССР-эй Геологиин ба газарай баялигуудые хамгаалха ниитэсоюзна министерствые СССР-эй Геологиин ба газарай баялигуудые хамгаалха союзно-республиканска министерство болгожо шэнэдхэн байгуулаад, Казахска ССР-тэ Геологиин ба газарай баялигуудые хамгаалха союзно-республиканска министерство байгуулха, тиигээд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталһан списогэй ёһоор, предприятинууд болон организацинуудые тэрээндэ дамжуулан үгэхэ шухала гэжэ мэдэрээ.

***

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зууршалгаар СССР-эй Металлургическа ба химическэ промышленностиин предприятинуудые барилгын ниитэсоюзна министерствые СССР-эй Металлургическа ба химическэ промышленностиин предприятинуудые барилгын союзно-республиканска министерство болгожо шэнэдхэн байгуулаад, Казахска ССР-тэ металлургическа ба химическэ промышленностиин предприятинуудые барилгын союзно-республиканска министерство байгуулха, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталһан списогэй ёһоор, барилга-хабсаралгын организацинуудые болон предприятинуудые тэрээндэ дамжуулан үгэхэ шухала гэжэ мэдэрээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй арадай уранзурааша скульптор С. Т. Коненковые Ленинэй орденоор шагнаха тухай

Советскэ зураглан харуулха искусствын хүгжэлтын талаар габьяатай байһанайнь түлөө РСФСР-эй арадай уранзурааша скульптор Коненков Сергей Тимофеевичые Ленинэй орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1956 оной январиин 17.

Зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдэй проектые республикымнай ажалшад үнэн зүрхэнһөө һайшаана

„Зургаадахи табанжэлые бэелүүлхэ ябадал социалистическэ экономико хүгжөөлгэдэ, арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо гэһэн зорилго шиидхэлгэдэ, манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулгада шэнэ ехэ алхам болохо байна.“

(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX с'ездын Директивэнүүдэй проектһээ).

☆ ☆ ☆ ☆ ☆ ☆

Ажалай вахтада

Түмэр замай транспортын хүдэлмэришэд партиин ээлжээтэ съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, арадай ажахын ашаануудые хэрэглэгшэдтэнь саг соонь хүргэхын түлөө тэмсэнэ. Улан-Удэ станциин вагонно депогой коллектив энэ тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Эдэ үдэрнүүдтэ вагон заһабарилагшад урдынхиһаа бүри амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Мүрысөөндэ хүдэлмэришэн бүхэнэй эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсаһанай ашаар, нэгэ вагоной заһабари арбаад часаар түргэдхэгдэбэ, январиин түрүүшын хахад соо заһабарилгын график уридшалан дүүргэгдээ.

— КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектые уншаха зуураа, зургаадахи табанжэл соо түмэр замай транспортын тон ехээр хүгжөөгдэхэ, хүсэ ехэтэ электровозуудаар, шэнэ түхэлэй вагонуудаар хангагдаха байһандань ехэтэ баясабаб, — гэжэ бригадир Иван Ивлев мэдүүлнэ.—Манай бригада ажалай вахтада жагсаһанһаа хойшо халаан бүхэнэйнгөө нормые 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ. М. Горшенов.

Уялгаяа уридшалан дүүргэхэнь

Үсэгэлдэр үдэрэй 1 часта, хоёр халаанай һэлгэлдэхэ үедэ, ПВЗ-гэй вагон хабсаралгын цехын парторганизациин агитаторнууд участок бүхэндөө гаража, зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XX съездын Директивэнүүдэй проектые хүдэлмэришэдтэ тайлбарилан ойлгуулжа захалба. Агитатор Оширов хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөө хэхэ зуураа, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар түмэр замай транспортын хүдэлмэришэдэй үмэнэ туйлай ехэ зорилгонуудай табигдаһан тухай хэлэбэ.

—Техническэ дэбжэлтэ туйлахын тула хүдэлмэришэн бүхэн мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ зэргэтэй, — гэжэ агитатор хэлэнэ.

Энэ цехтэ хүдэлдэг хэдэн олон түрүүшүүл үнгэрһэн табанжэлдэ ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлһэн байха юм. Слесарь нүхэр Медведьев, модошо дархан нүхэр Энов болон бусад табанжэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Агитатор Оширов эрхим слесарь байхаһаа гадна, үдэшын дунда һургуули дүүргээд, мүнөө Московско политехническэ институтда заочноор һуралсана.

Вагон хабсаргагшад Директивэнүүдэй проектые туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба. Тэдэнэр Коммунистическэ партиин XX съездын нээгдэтэр түсэбһөө гадуур 5 вагон шэнээр хэжэ гаргаха уялга абаһан юм. Хабсаргагшад энэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүжэ эхилбэ.

А. Афанасьев.

Залуу һаалишанай үгэ

Түрэл Коммунистическэ партиимнай Центральна Комитет СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 ондо хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX с'ездын Директивэнүүдэй проектые баталаа. Урда Дабаанай фермынхид энэ проекттэй айхабтар һонирхолтойгоо танилсажа байна.

— Бидэнэр шэнэ табанжэлэй түсэбэй проекттэй танилсахадаа, хэдэн жэл үнгэрхэдэ манай орон дотор ямар ехэ хубилалтын болоод байхые мүнөө нюдэндөө зураглан харанабди, — гэжэ эрхим ажалаараа республика дотороо суута гараһан залуу һаалишан Гарма Дондокова хөөрэнэ.

Ториин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Гарма Дондукова үнгэрэгшэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 2225 литр һү һаажа, республикын һүнэй-товарна фермэнүүдэй һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараһан байгаа. Энэ жэлдэ залуу һаалишан нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 2600 литрһээ бага бэшэ һү һааха социалистическэ уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Ажахын энэ жэлэй түрүүшын гурбан һара соо үнеэн бүриһөө 430 литр һү һаагаа.

М. Гончиков.

СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проекттэй Улан-Удын паровозно депогой хүдэлмэришэд ба албахаагшад ехэ һонирхон танилсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитатор Александра Ивановна Рубцова бэлэдхэлгын цех соо Директивэнүүдэй проект уншажа байна.

А. Мантаевай фото.

Артелиин түрүү фермэдэ

Һүүлэй жэлнүүдтэ малайнгаа тоое олошоруулжа, ашаг шэмыень горьтойхоноор дээшэлүүлжэ байһан Кударын аймагай «Путь Октября» колхозой һүнэй-товарна нэгэдэхи фермынхид КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон юм. Эндэхи һаалишад арга боломжонуудаа һайнаар тооложо үзөөд, манай орон дотор болохоёо байгаа энэ түүхэтэ событиин хүндэлэлдэ мүнөө жэл нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1200 литрһээ бага бэшэ һү һааха уялга абаһан байна. Үнеэн бүриһөө энэ тухай һү һаахадаа фермэ нёдондонойхидоо орходоо 60 процент ехэ һү абаха болоно.

Арга боломжонуудаа һайнаар хэрэглэжэ, һаалишад 1955 оной октябриин 1-һээ шэнэ жэл гаратар хамта 19.182 литр гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 193 литр һү һаагаа. Тиигэжэ урзанданай энэ үеынхидэ орходоо үнеэн бүриһөө 3 дахин ехэ һүн һаагдаа. Фермын түрүү һаалишад Н. Кривогорницына үнгэрэгшэ гурбан һара соо үнеэн бүриһөө 220 литр, Е. Афанасьева—275 литр һү һааба. Фермын һаалишад һү һаалгаяа мүн январь һара соо доошолуулнагүй.

Энэ фермынхид ямар аргаар ехэ һү һаадаг болооб гэхэдэ, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар шухала удхашанартай хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ үнеэд тус тустаа нормотойгоор, байра соо уяанда байлгагдажа эдеэлүүлэгдэнэ. Үбһэ тэжээл үнеэдтэ буйлуулагдажа, амта оруулагдажа эдюулэгдэдэг болоо. Үбһэ солоомоһоо гадна, үнеэд сүүдхэдээ 12 килограмм кукурузын силос, хахад килограмм концентрированнэ тэжээл эдинэ. Тэрэнһээ гадна үнеэд тугалгүйгөөр һаагдадаг болоо, үнеэдэй эртэ шэргэхэ ябадалтай эндэхи һаалишад эрид тэмсэнэ.

Фермын бүхы малшад гурбан жэлэй зоотехническэ курсануудта һуралсажа байдаг. Һаяхан энэ фермэ һү һаалгаяа дээшэлүүлһэнэй түлөө аймсоведэй гүйсэдкомой ба КПСС-эй айкомой дамжуулгын Улаан туг абаба.

Эдэ үдэрнүүдтэ фермын малшад СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проекттэй танилсажа байна. Шэнэ табанжэлэй ехэ түсэбэй проект эндэхи һаалишадай дунда ажалай эдэбхи үүсхэл дэлгэрүүлнэ. Түрэл Коммунистическэ партиингаа XX съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула эндэхи һаалишад бүри ехэ зоригтойгоор ажаллажа захалба.

— Арадайнгаа ажахые түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ парти. правительствомнай саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргана. Энээндэнь харюу болгон, бидэнэр, малшад саашадаа бүри ехэ эршэ зоригтойгоор ажаллахабди,—гэжэ эндэхи һаалишан Н. Кривогорницына хөөрэнэ.

Г. Одоев, Кударын аймагай Ехэ-Кударын МТС-эй партийна организациин секретарь.

Шэнэ табанжэлдэ бүри ехэ амжалта туйлае

Республикымнай промышленностиин түрүү предприятинуудай нэгэн болохо Улан-Удын модоной заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проектые ажалай шэнэ дэбжэлтээр угтаба. Партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ заводой хүдэлмэришэн бүхэн эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, нормоёо үдэр бүри үлүүлэн дүүргэнэ.

Заводой модо хюрөөдэлгын цехтэ Директивэнүүдэй проект тухай агитаторай хөөрэһэнэй һүүлээр үгэ хэлэлгэ болобо. Түрүү рамщигуудай нэгэн нүхэр Никифоров иигэжэ мэдүүлбэ:

—Түрэл Коммунистическэ партимнай арадайнгаа ажахые улам саашадань хүгжөөхын түлөө тон ехэ анхарал хандуулжа байһые проект соо харанабди. Зургаадахи табанжэлдэ арадай ажахын бүхы һалбаринууд үзэгдөөгүй ехээр хүгжөөгдэхөөр хараалагдана. Эдэ бүгэдэ хадаа советскэ хүн бүхэнэй сэдьхэлые баясуулна, ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулна. Бидэнэр ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэд байһан туладаа барилгын хюрөөдэгдэмэл модо болон бусад материал улам ехээр үйлэдбэрилхэ болонобди. Би даажа абаһан механическа рамаяа дүүрэн хүсөөрнь ашаглажа, халаан бүхэнэйнгөө нормые 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэхэб.

—Директивэнүүдэй проект соо барилгын хюрөөдэмэл материал үйлэдбэрилгые 138 процент дээшэлүүлхээр хараалагдана,—гэжэ цехын начальник нүхэр Тюрюханов хэлэбэ.—Орон доторнай барилгада хэрэгтэй хюрөөдэгдэмэл модые жэл соо 80 миллион кубометртэ хүргэхөөр хараалагдаба. Энэ манай заводой коллективэй урда мүн ехэ зорилго табина. Бидэнэр табадахи табанжэлэй даалгабарита түсэбые болзорһоонь зургаа һараар урид дүүргэжэ, гансахан 1955 онойнгоо түсэбһөө гадуур 20 мянган кубометр хюрөөдэгдэмэл материал Эхэ орондоо үгөөбди, шэнэ табанжэлдэ бүри ехэ амжалта туйлаха ёһотойбди. Цехымнай хүдэлмэришэд КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, 1956 оной түрүүшын үдэрһөө эхилэн амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна. Январиин түрүүшын хоёр декадын түсэбые болзорһоонь 3 хоног урид дүүргэбэбди. Тиин үдэр соо 450 кубометр модо хюрөөдэхэ нормоёо 600 кубометр хүргэдэг болообди. Түрүүшүүлэймнай тоо улам олошорно. Тэдэнэй дунда Александр Татарников, Александр Елизов болон бусад халаан бүхэнэйнгөө нормые хоёр дахин шахуу дүүргэнэ.

Д. Аюшеев.

Ажалай вахтада

Мяха-консервын комбинад[...] техническэ фабрикадуудые ү[...]лэдбэрилдэг цехынхид 195[...] оной түрүүшын үдэрһөө амжал[...]та ехэтэйгээр хүдэлмэрилн[...] Цехын хүдэлмэришэд проду[...]ци үйлэдбэрилхэ январь һа[...]рынгаа түсэбые дүүргүүт[...] байна. Хүдэлмэришэн нүх[...] Уварова малай шуһа хатаа[...] технологи түргөөр шудалж[...] халаанайнгаа нормые 170 про[...]центһээ доошо бэшээр дүүрг[...]нэ. Мүн Валентина Трофимо[...]ва мылэ шаналга дээрэ нор[...]моёо ехээр үлүүлнэ.

Цехын хүдэлмэришэд па[...]тиин XX съездын хүндэлэл[...] комбинадай коллективэй ду[...]да дэлгэрһэн социалистичес[...] мүрысөөндэ оролсоходоо шэн[...] дээшэлүүлэгдэһэн уялга аб[...]һан юм. Тэрэ уялга соогоо х[...]дэ хэдэн хэмжээ-ябуулгану[...]дые, тэрэ тоодо продукци ү[...]лэдбэрилгые һайжаруулха, ш[...]нэ технологи, ажалай түрү[...]дүй дүршэл хэрэглэхэ гэхэ м[...]тэ асуудалнуудые хараалһа[...] байгаа. Цехынхид абаһан уя[...]гаяа амжалтатайгаар дүүрг[...]жэ байна.

Н. Святогор.

Манай хүсэл зориг[...]

СССР-эй арадай ажахые 195[...] 1960 онуудта хүгжөөхэ зургаад[...] табанжэлэй түсэб тушаа КПСС[...] XX съездын Директивэнүүдэй про[...]тые Улан-Удын Гастрономой к[...]лектив ехэ баяртайгаар угтаба.

—Арадай ажабайдалай мат[...]альна ба культурна хэмжээе [...]шэлүүлхын түлөө манай парти, [...]вительствын ехэ анхарал оролд[...]го гаргажа байһые энэ түүхэтэ д[...]мент үшөө дахин харуулна. Бидэ[...] худалдаа наймаанай хүдэлмэри[...]шэд энээндэнь харюу болгон у[...] оролдосотойгоор хүдэлмэрилхэ [...]тойбди,—гэжэ Гастрономой 1-д[...] магазинай эрхим наймаалагша [...]хэр Мархоева мэдүүлнэ. Нүхэр М[...]хоева партиин XX съездын хү[...]лэлдэ мүрысөөндэ оролсоод, [...] онойнгоо даалгабари болзорһо[...] урид 116 процент дүүргээ һэн, [...] нөөшье һайнаар хүдэлмэрилжэ [...]на.

Гастрономой коллектив худал[...] наймаанай гуримые зүбөөр таби[...] жэлэйнгээ даалгабари болзорһо[...] урид, декабриин 25-да дүүргэхэ, [...] бараанай эрьесын гаргашые т[...]бөөр хараалагдаһанда орходоо [...] процентээр бага болгохо гэһэн уя[...] абаба.

Худалдаа наймаанай культу[...] дээшэлүүлдэг түрүү аргануудые [...] гэноор хэрэглэхын тула энэ ж[...] Гастрономой дирекци багсалһан [...] бараа худалдаха тусгаар мага[...]нээхэ, магазинуудтаа автоматич[...] аргаар колбаса, ветчина отолхо [...] хеэрэлгэнүүдые, холодильнигуу[...] тодхохо гэжэ шиидэбэ.

Колхозой барилгаш[...]

Колхозуудай ниитын малые һ[...] байраар хангахын зорилгоор ба[...]гын модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ һ[...] Зэдын аймаг дотор үнгэрэгшэ о[...] декабриин 25-һаа сонсхогдо[...] байна.

Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз [...] жэлдэ барилгын ехэ хүдэлмэри [...]хэ юм: 100 үхэрэй байха шул[...] байра, туд бүрилөө 700 хони [...] байха хоёр байра, гахайн нэгэ [...]ра бариха түсэбтэй.

Мүнөө эндэ барилгын модо [...]лэлхэхэ хүдэлмэри эршэмтэй [...] ябуулагдажа эхилээ. Модо бэ[...]хэлгэ дээрэ 28 хүн, 15 морин, 2 т[...]тор хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй 15-н[...] модо отололго, ашалгада ябана, [...]до морёор шэрэжэ, голдо оруу[...] Тэндэһээ модые барилга хэхэ га[...]та хүрэтэр трактораар зөөнэ. [...] холо гаран кубометр модон бэл[...]дээд, голдо оруулагдаа. Тэдэнэ[...] 50-яад кубометр барилга хэхэ га[...]та асарагдаба. Энэ хүдэлмэр[...] колхозник Г. Н. Кожевников хү[...]бэрилнэ. Модошод И. И. Ю[...] Р. Н. Паншинский, И. К. Казачи[...] гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэ[...]рилнэ. Тэдэнэр үдэр бүриингөө [...]мо 120 процент хүрэтэр дүүргэн[...]

Шулуу бэлэдхэлгэдэ ябагшад [...]тэн арбаад кубометр барилгын [...]луу бэлдэбэ.

Хонишодоймнай хүндэтэ зорилго

Манай колхоз хоёр — гурбан жэлэй саадатаа Сэлэнгын аймаг соо эгээл гээгдэнги колхозуудай нэгэн байһан юм. Таряа ургуулха, мал олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ түсэб жэл бүри дүүргэгдэдэггүй һэн. Энээнэй эсэстэ колхозоймнай экономико муудаһан, колхознигуудай материальна байдал доошолһон байгаа.

Хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ тушаа партиин ЦК-гэй Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд соо хүдөө ажахыгаа, илангаяа малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохо арга замууд тодоор заагдаһан байна.

Парти, правительствын абаһан шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон манай колхозой гэшүүд артелиингээ ажахын бүхы һалбарииe тэгшэ адляар хүгжөөхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Энэ зорилгоор мяха абаха, нооһо хайшалха, һү һааха талаар табанжэлэй түсэб хамтынгаа суглаан дээрэ баталан абаһан байнабди.

Манай колхозой ажахын гол һалбаринь малажал болоно. Малаа, илангаяа нарин, нарибтар нооһотой хонидоо олошоруулха арга манайда бии. Нютагтамнай хадалиг бэлшээришье, үһа голшье элбэг. Манай колхознигууд хони үсхэбэрилхэдэ һайн, олзо доходтой гэжэ бултадаа ойлгодог. Тиимэһээ малажал хүгжөөхэ, илангаяа нарин ба нарибтар нооһотой хони олошоруулха гэжэ шиидэһэн байна.

Манай колхозой хонид һүүлшын хоёр жэл соо нилээд олошороо. Жэшээлхэдэ, нёдондонойхидо орходоо мүнөө жэлдэ хонидоймнай тоо толгой 28 процентээр олошорһон байна. Ерэхэ жэлэй октябриин нэгэндэ хониднай 8290 толгой болохо ёһотой. 1960 ондо аяар 20 мянган толгой болохо.

Хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулхатаяа хамта, үүлтэрыень һайжаруулха хэрэгтэ тусгаар анхаралаа хандуулнабди. Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй болохоһоо урда тээ манай колхоздо нарин ба нарибтар нооһотой хонид тон үсөөхэн байгаа һэн. Мүнөө колхозой бүхы хонидой хахадһаа үлүүнь нарин ба нарибтар нооһотой болоо. Бидэнэр һаядаа хонидоо бултыень «советскэ меринос» үүлтэрэй болгохо байнабди. Энэ зорилгоор колхозой правлени ба партийна организаци шударгы хэмжээ абажа байна. Жэшээлхэдэ, энэ зундаа 250 толгой алтайска үүлтэрэй хурьгадые худалдажа абаабди. Мүнөө тэдэмнай бараг һайнаар үбэлжэжэ байна.

Хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар зарим тэды хүдэлмэри хэһэнэй ашаар нооһо ехээр хайшалдаг болообди.

Үбэл гараһан хурьгад солбон, һэргэг байдаг. Эллэб үбшэндэ дииилдэдэггүй, шэрхи мал болодог байна. Энээнһээ хойшо хонидоо бултыень үбэлдөө хурьгалуулдаг болообди.

Декабрь һарада хониднай хурьгалжа эхилээ. Мүнөө 200 гаран хурьган гараад, элүүр энхээр тэнжээгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Улаан Сэсэгтэ гэжэ нютагта эхэ хонидой отара байрладаг. Эндэхи отарын хонишод Арья Сундуев, Цыретор Сундуева гэгшэд хонидые үбэлдөө хурьгалуулха хэрэгтэ бүхы анхаралаа хандуулна. Эдэнэй харадаг хонид бултадаа декабрь, январь соо хурьгалха юм. Абтаһан хурьгад кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэжэ байна.

Мүн коммунист нүхэр Цыреновэй отарынхид олохон хони хурьгалуулаад, түлнүүдыень нэгэшье гарзагүйгөөр тэнжээжэ байнхай.

Хонидые олошоруулхын, тэдэнһээ нооһо ехээр абахын тула дулаан байраар хангаха хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ манай колхоз 500 хонимой байха нэгэ типовой байра бариһан юм. Байгша ондо эды шэнээн хонидой орохо үшөө нэгэ байра барихаар хараалнабди. Мүнөө барилгымнай бригада модыень бэлэдхэжэ эхилээ. Тиихэдэ хониной хуушан байрануудые сүм заһабарилжа дүүргээбди. Хониднай дулаан байраар хангагданхай.

Колхозой правлени, партийна организаци элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхэ тушаа горьтойхон хүдэлмэри хээ. Адуу малнай мүнөө жэлдэ үбһэ болон бусад тэжээлээр урданайхиһаа элбэгээр хангагданхай. Хэрбээ нёдондо оройдоо 150-яад тонно силостэй байгаа һаа, мүнөө жэлдэ кукурузын 350 тонно силостэйбди. Гадна, таряанай үлөөдэһэн, солоомо, мэхинэ, овёс ба бусад тэжээл манайда ехэ.

Колхозой правлени, партийна организаци хони үсхэбэрилгэ дээрэ хүдэлмэрилхөөр түрүү колхознигуудые гаргаа. Жэшээлхэдэ, коммунист нүхэр Аюров таряан ажалай бригадын бригадираар хүдэлмэрилжэ байһанаа мүнөө отарые даагшаар хүдэлмэрилнэ. Гадна, коммунист Алексей Петрович Аюров отарые даагшаар табигдаһан байгаа. Хонишод, тэрэ тоодо һая эльгээгдэһэн эдэ нүхэд колхозой правлени ба партийна организациин этигэл найдабариие һайнаар харюулжа байна.

Эдэ бүхы хэмжээ абаһанай ашаар хонидоймнай тоо толгой олошороо, нооһон ехээр хайшалагдадаг болоо. Жэшээлхэдэ, 1954 ондо бүхы хонидһоо 58 центнер 26 килограмм нооһо хайшалһан һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ 87 центнер нооһо хайшалһан байнабди. Ондоогоор хэлэхэдэ, урда жэлэйхидэ орходоо нёдондо хониин бүриһөө 400—400 грамм нооһо ехээр хайшалаабди.

КПСС-эй ЦК-тэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зарлаһан, хони үсхэбэрилгээр Бүхэсоюзна суглаанда хабаадагшадай хандалгые манай хонишод халуунаар һайшаагаа. Ороной түрүү хонишодой энэ хандалгада харюу болгон, бүри һайнаар ажаллахабди, малай үбэлжэлгые нэгэшье хоролтогүйгөөр үнгэргэхэбди гэһэн зорилго урдаа табяад, хонишоднай ажаллажа байна. Мүнөө хонишоднай зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй проекттэй танилсажа, шэнэ уялганууды абана.

С. Д. Дашиев, Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

...дуудай хоорондохи культурна ...и харилсаае бүхы хэмжээгээр үргэдхэхын түлөө

(...айрамдал хамгаалха советскэ комитедтэ)

...мдалай тала барилгша... ...н бии боложо захалха... ...уласхоорондын куль... ...харилсаас саашадань ...үлөө тэмсэһэн байна. ...культурна харилсаан ...удай бэе бэеэ ойлгол... ...барисаа тогтоохододо ...р туһалха байна бшуу. ...далай тала баридаг со... ...д бусад оронуудай оло... ...ьтурна харилсаае бэхи... ...рюулагдаһан олон тоото ...ргануудые бэелүүлжэ ...р хоорондоо делегаци... ...гээлсэлгэ олон боложо ...ондо имагтал Эб най... ...галха советскэ комитет ...делегаци угтажа абаа. ...ацинуудай дунда эл... ...дай эб найрамдалда ...лай түлөөлэгшэд ябал...

...мдалай түлөө советскэ ...27 делегаци 1955 ондо ...адай Республикада, Ин... ...дэ, Индонезидэ, Япони... ...да, Италида, Швецидэ, ...Польшодо, Финляндида, ...нда ошожо ерээ. Тэдэ ...удай дунда советскэ ур... ...тын түлөөлэгшэд ябал...

...Союз болон бусад оро... ...ондохи культурна хол... ...е үргэдхэхэ зорилгоор, ...дал хамгаалха советскэ ...онойнгоо бусад ниитын ...нуудтай хамта оронуудай ...нофильмнүүдые, лите... ...тна туйлалтануудые дам... ...алсалгада эдэбхитэйгээр ...советскэ Союзай культур... ...нуудтай хилын саанахи ...үргэнөөр танилсаха хэ... ...алиа.

...мдалай Бүхэдэлхэйн Со... ...лээр элдэб оронуудта ...эг бүхэдэлхэйн культу... ...ажал-ябуулагшадай ойе ...гэ болбол арадуудай хоо... ...турна хани харилсаа ...а бэхижүүлхэ хэрэгтэ ...дүүрбэнэ. Бүхэдэлхэйн ...мартагдашагүй үдэр... ...ндэрлэлгэ хадаа хоор ...делегацинуудые, теат... ...лективүүдые, уранзура... ...огой зохёолнуудые эль... ...йдагтал адли арадуудай ...лголсодог бололгодо ту... ...хоорондын түгшүүрилтэй ...уларуулгада нүлөөлнэ ...д, советскэ хүнүүд куль... ...дые эдэбхитэйгээр һайн...

...мдал хамгаалха советскэ ...президиум 1956 ондо ...дын кани харилсаае саа... ...жаруулха тухай асуудал ...лсэбэ,

...Союзда элдэб оронуудай ...далай тала баригшадай ...делегацинууд уригдаха ...эб найрамдалай тала ба... ...советскэ хүдэлөөнэй ту... ...эб найрамдалай тала ба... ...национальна комитедүү...

дэй уряалаар хэдэн оронуудта ошожо ерэхэ юм.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй шиидхэбэриин ёһоор советскэ олониитэ 1956 ондо бүхэдэлхэйн культурын 10 агууехэ ажал-ябуулагшадай ойе ургэнөөр тэмдэглэхэнь:

Индиин эртэ урдын поэт Калидасай ойе;

Японии уранзурааша Тойо Одо гэгшын наһа барлһаар 450 жэлэй ойе;

Америкын ниитын ажал-ябуулагша ба эрдэмтэ В. Франклинай түрэһөөр 250 жэлэй ойе (январиин 17-до);

Австриин композитор Б. Моцартын түрэһөөр 200 жэлэй ойе (январиин 27-до);

Ородой уранзохёолшо Ф. М. Достоевскиин наһа барлһаар 75 жэлэй ойе (февралиин 9-дэ);

Немецкэ поэт Генрих Гейнын наһа барлһаар 100 жэлэй ойе (февралиин 17-до);

Франциин физик Пьер Кюригэй наһа барлһаар 50 жэлэй ойе (апрелиин 19-дэ);

Норвегиин драматург Генрих Ибсенэй наһа барлһаар 50 жэлэй ойе (майн 23-да);

Голландиин уранзурааша Рембрандтын түрэһөөр 350 жэлэй ойе (июлиин 15-да);

Ирландиин уранзохёолшо Б. Шоугай түрэһөөр 100 жэлэй ойе (июлиин 26-да).

Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитет оронойнгоо ниитын организацинуудтай: СССР-эй уранзохёолшодой союзтай, ВОКС-той, СССР-эй Наукануудай Академитэй, СССР-эй уранһайханай Академитэй, Композиторнуудай союзтай, Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүхэсоюзна обществотой хамта дээрэ дурсагдаһан культурна ойнуудта зорюулан, Москвада баярай суглаануудые үнгэргэхэ гэжэ хараалаа. Ойень тэмдэглэжэ байгаа тэдэ хүнүүдэй ажаябадал ба ажал-ябуулгада зорюулагдаһан научна сессинүүд, лекци болон элидхэлиүүд үнгэргэгдэхэ, зурагууд болон номуудай выставкэнүүд эмхидхэгдэхэ, плакадууд, альбомууд, научна, литературна, уранһайханай ба хүгжэмэй зохёолнууд хэблэгдэхэ, культурын эдэ ажал-ябуулагшад тухай монографинууд болон брошюранууд, документальна фильмнүүд гаргагдаха байна.

Эб найрамдалые хамгаалха советскэ комитедэй президиум культурна холбоо барисаанай талаар комисси бии болгожо, тэрэнэй түрүүлэгшээр комитедэй гэшүүн профессор З. Н. Гагаринае томилбо. Энэ комиссида советскэ культура болон искусствын элитэ ажал-ябуулагшад, ниитын хэдэ хэдэн организацинуудай түлөөлэгшэд оруулагдаа. СССР-эй болон бусад оронуудай хоорондо культурна харилсаае али болохоор үргэдхэлгэтэй холбоотой хэмжээябуулгануудые үнгэргэхэ уялга энэ комиссида даалгагдаба.

Механизаторнуудай туһаламжаар

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой малшад партиин XX съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилжэ байна.

Мүнөө ябажа байгаа ажахын жэлэй түрүүшын гурбан һара соо тэдэнэр нёдондоной энэ хугасаада орходоо һү һаалгаяа 2 дахин дээшэлүүлжэ шадаа. Малай харууһа һайжаруулһанай, һайнаар эдеэлүүлдэг болоһоной ашаар тэдэнэр иимэ амжалта туйлаһан байна.

Мүнөө колхозой үнеэд буйлуулагдаһан, һайн тэжээл эдидэг болоо. Үнеэдтэ үдэр бүри 2 килограмм үбһэн, 3 килограмм овёсой солоомо, 10 килограмм шэниисын солоомо, 20 килограмм кукурузын силос, 1 килограмм концентрат, 100—150 грамм дабһан үгтэнэ. Тэжээл шэрэхэ, бэлдэхэ хэрэгтэнь малшадта Пограничина МТС-эй механизаторнууд ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пограничина МТС-эй тракторист нүхэр Тулбуровай агрегат Калининай нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи МТФ-дэ солоомо хэршэжэ байна.

О. Семейщиковэй фото-текст.

Үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэбди

Малай түл абаха ехэ харюусалгатай үе ерэбэ. Колхозоймнай отарануудта хонид олоороо хурьгалжа эхилээ.

Үбэлэй үедэ 1500 хурьган абтаха байна. Шэнэ түл гарза хоролтогүйгөөр, һайнаар абтана. Мүнөө 500 гаран хурьган абтаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай.

Түл абалга дээрэ түрүү, шэнэ арга хэрэглэгдэнэ. Хурьгадые кошарнобазова аргаар түлжүүлгэ урда жэлнүүдтэ һайн үрэ дүн харуулһан байгаа. Мүнөө хурьгад эхэтэйгээ хамта кошаранууд түлжүүлэгдэнэ. Үбэлжэлгын үедэ, илангаяа хурьгадые абаха үедэ отарануудта хүдэлмэрилхэ хүнүүд нэмэжэ эльгээгдээ.

Энэ жэлдэ 6300 хони хурьгалуулха байнабди. Хонидые һубайруулхагүйн тула тэдэниие яһала эмхитэйгээр ороондо оруулаа һэмди. Хонид хоёр-хоёр дахин үрэжүүлэгдэһэн байха юм.

Хурьгалха болоһон гү, али хурьгалһан хонидто үбһэ, силос, концентрат эдюулэгдэнэ. Тиихэдээ хонин бүхэндэ үдэрэй 3 килограмм үбһэ, 300 грамм кукурузын силос, мүн концентрат үгтэнэ.

Нёдондонойхидо орходоо мүнөө жэлдэ мал һайнаар ондо оруулагдаха зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо малай тэжээл ехэ. Илангаяа кукурузын силос, концентрат яһала бии гээшэ. 1233 тонно силос дарагдаһан, малда 6000 центнер тариан таһалагдажа үгтэһэн байна. Намартаа, мүн үбэлэй эхеэр дулаан байжа, мал хүшэ шадалаа табяагүй, үбһэ тэжээлшье алмагдаһан байна.

Түрүү отаранууд түл һайнаар абана. Батодоржо Цыцыруновай отарада зуу шахуу хурьган абтаа. Дондок Цыренжаповай отарынхид 100 гаран хурьга абаа. Тэрэшэлэн нүхэр Норбоевой болон бусадай отаранууд олон хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Хонидой үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхын тула колхозой правлени болон партийна организаци зохихо хэмжээ абаа. Үнгэрэгшэ намарһаа хойшо тусхай шан тогтоогдожо, хонидые һайнаар харууһалһан, гарзалуулаагүй хүнүүдтэ үгтэнэ. Колхозой 25 отарануудай 23-ниинь нэгэшье хони гарзалуулангүй, шан абаа. Эхэ хонидой 12 отарада 300—300 түхэриг, залуу хонидой 6 отарада 200—200 түхэриг, эрье хонидой отарануудта 150 — 150 түхэриг мүнгэн һара бүхэндэ үгтөө. Шанда хүртэһэн М. Дашиевай, Ц. Норбоевой, Л. Тугулдуровай, Ц. Данжуровай болон бусадай отаранууд хонидоо һайнаар үбэлжүүлжэ байна.

Малай үбэлжэлгые, түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула малшадаймнай хүсэл зориг энэ шухала хэрэгтэ элсүүлэгдээ.

Ц. Мункуев, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

Профсоюзна ажабайдал

Эрхим һуралсалай түлөө

Манай һургуулиин профсоюзна организаци урда жэлнүүдтэ һуралсалай асуудалнуудта, мүн һурагшадай журамые һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа багаар табидаг байһан юм.

Энэ юун дээрэһээ болодог байгааб гэхэдэ, манай һургуулиин олонхи һурагшад профсоюзна организациин аша туһые, тэрэнэй гол зорилгые мэдэдэггүй байгаа. Тиимэһээ профкомой гэшүүд 1955 оной һуралсалай түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн, һургуулиингаа дирекциин болон партийна эхин организациин туһаламжаар һурагшадай дунда профсоюзна хүдэлмэри тушаа лекци болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байгаа. Жэшээнь, «Советскэ профсоюзууд— коммунизмын һургуули мүн», «Профсоюзай гол шухала зорилгонууд» гэһэн ба бусад асуудалнуудаар профкомой гэшүүд нүхэд В. Дугаров, Н. Орлова, А. Орлов гэгшэд элидхэлнүүдые хээ. Мүн класс бүхэндэ профкомой үүсхэлээр нээмэл суглаануудые зарлажа, һуралсалай шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг байгаа. Эдэ бүхы хэмжээнүүдые абаһанай ашаар профсоюзна организацимнай нилээд бэхижэжэ, гэшүүдэймнай тоо олоншороо. Хэрбээ һуралсалай эхиндэ 40 гаран гэшүүдтэй байгаа һаа, мүнөө 118 гэшүүдтэй болоһон байнабди.

Профсоюзна групповой организацинуудай хүдэлмэридэ туһалха, һурагшадай һуралсалые, тэдэнэй журамые һайжаруулха тушаа ехэхэн оролдолго гаргаабди. Жэшээлхэдэ, манай һургуулиин 1-дэхи курсын һурагшад Цыдыпов, Бандеев, Лукьянова гэгшэд урогуудһаа гээгдэдэг, олон предмедээр муу һурадаг байһан юм. Тиин тус курсын эрхим һурагшад нүхэд Эрдыниева, Пиртанова, Орлов, Братенькова гэгшэд тэдэнэртэ туһалдаг болобо. Эдэ һурагшад мүнөө һайн һурадаг болонхой. Мүн һуралсалай шанарые дээшэлүүлхэ талаар ханын газетэ болон профкомой үүсхэлээр бии болгогдоһон «Эрхим һурагшадай үгэнүүд», «Сатирын булан» гэжэ хуудаһанууд ехэхэн үүргэ дүүргэнэ. Эндэ һайнаар һурадаг һурагшадай бэшэгүүд толилогдодог ба муу һурадаг, журам эбдэдэг һурагшад шүүмжэлэгдэдэг байна. Илангаяа энэ хүдэлмэридэ профкомой гэшүүд О. Раднаев, А. Согонов, А. Дашиев гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадана. Мүнөө һурагшадай үбэлэйнгөө экзаменда бэлэдхэхэдэнь туһалнабди, нэмэлтэ занятинууд үнгэргэгдэнэ. Ингэжэ манай һургуулида муу һурадаг һурагшадай тоо нилээд үсөөрһэн байха юм.

Һурагшадай ажабайдалые зохидоор эмхидхэхэ, тэдэнэй сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ хэрэгтэнь анхарал ехээр табигдана. Һурагшадай байдаг байрануудай таһагуудаар шатар, домино гэхэ мэтын наадангууд бии болгогдоо. Мүн хамтын байрануудта ариг сэбэрые сахиха тушаа хэмжээ абтаа һэн.

Бидэнэр клубай хүдэлмэрилэгшэд болохо туладаа, политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин талаар мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулнабди. Тиимэһээ һурагшадайнгаа дунда лекторскэ группа эмхидхээбди. Тус группые III курсын һурагша Е. Мэрдыгеева хүтэлбэрилнэ.

Манай һургуулида уранһайханай самодеятельностиин кружогууд хүдэлмэрилнэ. Мүнөө курсанууд хоорондо оюун бэлигтэнэй харалга боложо байна. Энэ харалгада 1-дэхи, 2-дохи курсын һурагшад һайн амжалтануудые туйлаа. Илангаяа һурагшад нүхэд С. Догонична, Д. Бандеев, А. Хохлова, В. Машенова, Н. Орлова, Осокина гэгшэд эдэбхитэйгээр хабадалсажа, элдэб янзын дуунуудые болон хатар наада харуулна. Гадна манай һургуулида 22 хүнһөө бүридэһэн уранһайханай самодеятельностиин коллектив бии болгогдоо. Тэрээниие искусствын багша нүхэр Дугаров хүтэлбэрилнэ. Тус коллектив РСФСР-эй габьяата артист Ч.-Н. Генинговай «Малшадта зорюулһан литературна хүгжэмтэ композици» бэлдэжэ байна. Тэрэнэй репертуартань Бурят-Монголой композиторнуудай дуунууд, хатар наадануud оронхой. Эдэнэр һаяар шефтээ абаһан Маленковой нэрэмжэтэ колхозой Табангууд гэжэ культбазада зүжэг наада харуулхань.

В. Баторов, Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуулиин профсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Коммунистнуудай һуралсалые хүтэлбэрилнэгүй"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын 1955 оной декабриин 15-най номерто толилогдоһон юм. Тэрэ статья соо Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ ба «Улаан Шулуута» колхозуудай партийна эхин организацинуудта коммунистнуудай һуралсал хангалтагүй, тэдэнэй олонхинь занятинуудтаа ерэнэгүй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Тус статья кружогуудай хүтэлбэрилэгшэдэй семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, бии байгаа дутуунуудые усадхахын тула тусхай хэмжээнүүд абтажа байна гэжэ манай редакцида КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Караманов мэдээсэбэ. Булганинай нэрэмжэтэ, «Улаан Шулуута» колхозуудай партийна эхин организацинуудай дэргэдэхи кружогуудай, семинарнуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ һуралсалай ба методическа туһаламжа үзүүлхын тула партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд эльгээгдээ. Партийна һуралсалай ябаса тухай зарим колхозуудай партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай тоосоон КПСС-эй айкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхээр түсэблэгдөө.

Пропагандистнуудта туһаламжа

...И. Ленинэй кооперативна түсэб тухай

...истическэ общество бай... ...мууд тухай В. И. Ленинэй ...отор кооперативна түсэб— ...тагта социализм байгуулха ...амшаг һуури эзэлнэ. Ком... ...партиингаа хүтэлбэ... ...бажа, советскэ арад ле... ...кооперативна түсэбэй гол ...гуримуудые мүнөө бодо... ...бэелүүлэнхэй.

...адай үмсын 25 миллион жэ... ...ахынуудай оронд дэлхэй ...ол томо, туйлай ехээр ме... ...агдаһан социалистическэ ...ахы манай орон дотор бай... ...а. СССР дотор мүнөө ...н колхоз, 9 мянган МТС ба ...лүүтэй совхоз бии. Тэдэнэр ...һйн техникээр зэбсэгжэн...

...истическэ партимнай, Со... ...рэмнай ленинскэ коопера... ...үсэб тухай һургаал заа... ...хүтэлбэри болгон, социа... ...коммунизмда дамжан оро... ...үдэлмэришэн анги колхозно ...хоёрой холбоо барисаас ...ь бэхижүүлнэ.

* * *

...ционно ёһоор капиталисти... ...ществые коммунистическэ ...болгохын тулада капита... ...ба социалистическэ об... ...ёрой хоорондо политическэ ...ролгын үе бии байха гэжэ, ...мын заатагүй хосорон һа... ...ые үндэһэлэн элирхэйлхэ... ...на социализмын эхи һуури ...Маркс Энгельс хоёр тодор... ...алэй. Энэ юун дээрэһээ бо... ...хэдэ, социалистическэ рево... ...болоходо социалистическэ ажахын ямар нэгэн бэлэн байһан формо байдаггүй бшуу. Үйлэдбэриин зэмсэг хэрэгсэлнүүдэй ниитын зөөри болгогдоһон ябадалһаа үндэһэтэй социалистическэ уклад капитализм дотор бии боложо шададаггүй. Пролетариадай засагаа абаһан ушар социалистическэ революциин имагтал эхиниинь гээшэ.

Социализм гээшэмнай үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй ниитын зөөри болгогдоһон, хамтаараа ажалаа хэдэг болоһон ажахын тиимэ системэ бшуу. Эгээл иигээд байхада, хүнэй хүсые мүлжэхэ гү, худалдан абаха ябадал усадхагдадаг, үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй үмсын зөөри байлга бүхы арадай ажахы дотор үгы хэгдэжэ, тэрэ хадаа ниитын зөөри болгогдодог.

Хүдэлмэришэн ангиин засагаа абаһанай һүүлээр, газарые национализацилһанай, томо капиталистнуудай зөөриие хуряажа абаһанай үндэһэн дээрэ промышленностьда социалистическэ уклад бии болодог. Саашадаа промышленностьһаа үмсын капиталые, үмсын секторнүүдые удаа дараалан түриһэнэй эсэстэ социалистическэ индустриализацилгын үндэһэ һуури дээрэ промышленностьда социалистическэ уклад хүгжөөгдэдэг ба бэхижүүлэгдэдэг юм.

Хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэхын тулада бүхы таряашадай зөөриие хуряан абажа, ондоогоор хэлэбэл, таряашадай зэмсэг хэрэгсэлнүүдые түрэнэй зөөри болгожо болохогүй. Диилэнхи олонхёороо таряашад социалистическэ революцида хүдэлмэришэн ангиин резерв ба союзнигынь мүн байдаг. Таряашадай зөөриие хуряан абаха гэжэ һэдэхэ гээшэ пролетариадай дайсадай лагерь худар социальна энэ туйлай ехэ хүсые оруулха, пролетарска революциин илаха арга боломжые үгы хэхэ аюул ушаруулха болоно. Гэхэ зуура, үмсын зөөридэ үндэһэлэгдэһэн таряашадай жэжэ үмсын ажахы социализмын үндэһэ һуури бэшэ, харин капитализмын үндэһэ һуури мүн байна. Яахадааб гэхэдэ, жэжэ товарна үйлэдбэри гээшэ үдэр бүри, час бүхэндэ туйлай ехэ хэмжээгээр капитализм бии болгодог юм. Таряашадай дундаһаа газар тариаланда нюдарган баяшуулай капиталистическа ажахы бии боложо, хүлһэнэй ажал хэдэг хүнүүд мүлжэгдэдэг байна.

Тиимэһээ социализмын замда ажалша таряашадые оруулха ондоо зам оложо, тэдэниие мүлжэлгэһөө, үгырэл ядаралһаа хахасуулха хэрэгтэй байгаа.

«Гүрэнэй засагые абамсаараа, ехэ газар эдлэдэг баяшуулда хүрэһэндөөл адляар, жэжэ таряашадай зөөри хүсөөрөө хуряан абаха, (түлбэри үгэжэ гү, али үгыгөөршье һаа адли) гэжэ һанаашадха ёһогүйбди,—гэжэ Энгельс бэшээ һэн.—Жэжэ таряашад тушаа манай зорилго юуб гэхэдэ, нэн түрүүн үмсын үйлэдбэриие, үмсын эдлүүриие нүхэрэй ёһоной үйлэдбэридэ хүсөөрөө бэшэ, харин жэшээ харуулжа, хамтын туһаламжа дурадхажа, дамжуулан оруулха шухала» (Маркс, Энгельс, зохёолнууд, том XVI, ч. II, 456 нюур).

Тиимэһээ хүдэлмэришэн анги таряашадтай хани холбоотойгоор ябажа, социалистическэ общество байгуулха зэргэтэй. Хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан тухай асуудалда Ленинэй кооперативна түсэб дотор онсо шухала анхарал хандуулагдана. Энэ холбоо барисаан: а) хүдэлмэришэн ангиин позициие шангадхаха; б) энэ холбоо барисаан соогоо хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы үүргые хангаха; в) ангинуудые ба ангита обществонуудые усадхаха зорилготой хүдэлмэришэн ангиин ба ажалша таряашадай ангиин холбоо барисаанай онсо тусгаар формо мүн гэжэ И. В. Сталин хэлээ һэн. Ленинэй кооперативна түсэб юунһээ үндэһэлнэб гэхэдэ, хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадал усадхаха ба социализм байгуулха талаар эдэ хоёр ангинуудай хоюулаа нэгэн хүсэлтэй байһанда үндэһэлнэ.

Капитализмһаа социализмда дамжан ороxo үедэ таряашад тушаа парти ямар политикатай байгааб гэхэдэ, үгытэйшүүлдэ түшэглэн, дунда шадалтай таряашадтай бата бэхи холбоо байгуулаад, нюдарган баяшуудтай эбсэшэгүйгөөр тэмсэдэг һэн. Энээтээрээ хүдэлмэришэн анги болбол город хүдөө тосхон хоёрой, промышленность хүдөө ажахы хоёрой холбоо барисаа хангажа, социалистическэ ёһоор хүдөө ажахые шэнэдхэн хубилгажа шадаа.

Үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые һайн дурааараа хамтаруулжа, ниитын (кооперативно-колхозной) зөөри бии болгоһоной үндэһэ һуури дээрэ хүдөөдэ үмсын зөөри эдлэлгэ усадхагдаһан байна. Тингэжэ колхозно байгуулалта илажа, СССР дотор социализм байгуулагдаа һэн.

Хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай холбоо барисаан, тэрэниие бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ хэрэг манай орон дотор коммунистическэ обществые амжалтатайгаар байгуулха шиидхэхы арга нүхэсэл мүн болоно.

***

Имагтал социалистическэ революциин ба пролетариадай диктатурын илалта таряашадые мүлжэлгэһээ, үгытэй ядуу байдалһаа хахасуулжа шадаха гэһэн һургаалһаа В. И. Ленинэй кооперативна түсэб үндэһэлэнхэй.

Пролетариадай диктатурын байһан үедэ коопераци гээшэ социализмда орохо тон зүб, эгээн тодо, таряашадта тон ойлгосотой арга зам мүн гэжэ В. И. Ленин һургадаг һэн. Таряашадай ажахые кооперировалха эхин шата байһан хангалгын-худалдаанай формо хадаа худалдаа наймаанда нюдаргашууд—хонжоо наймаанай этэгээдүүдые хизаарлан ба түрин, город хүдөө тосхон хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай холбоо барисаа тогтоохо зэргэтэй гэжэ Ленин заадаг бэлэй. Таряашадай кооперациин дээдэ шатань үйлэдбэриин формо мүн байжа, социалистическэ промышленность хүдөө ажахы хоёрой хоорондо үйлэдбэриин холбоо барисаа тогтоодог.

Хүдөө ажахыда коллективизмын эхи захые нэбтэрүүлхын, таряашадай хуушанай гээгдэнги һанал сэдьхэлые ондоо болгохын тула худалдаа наймаанда хангалгын-худалдаанай коопераци эмхидхэхэ шухала байгаа. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсые дэбжээхэ шухала арга нүхэсэл байһан коопераци болбол һэргээн бодхоолгын үедэ (1921—1925 онуудта) город хүдөө тосхон хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай бата бэхи холбоо барисаа байгуулһан, худалдаа наймаанһаа үмсын капиталые дары түргэнөөр түрихэ хэрэгтэ туһалһан байна. Энэ хэрэгтэ эд хэрэглэгшэдэй хүдөө ажахын ба кустарно-промыслово коопераци ехэ үүргэ дүүргээ. 1927 оной эсэстэ бүхы товарай наймаанай 82 процент гүрэнэй ба кооперативна секторнүүдтэ хамаатай, хүдөө ажахын бэлэдхэлэй гурбанай хоёр хубиие ниитын секторнүүд дүүргэдэг, таряашадай 100 мянга үлүүтэй ажахы кооперировалагдаһан байгаа.

Кооперативна хүдэлөөе хангалгын эхин шатын формоһоо үйлэдбэриин дээдэ формодо дэбжээхын тула материальна үндэһэ һуури байгуулха шухала байгаа. Имагтал хүндэ индустри материальна тиимэ үндэһэ һуурины болоёжо үгэхэ байгаа. Машинна шэнэ техникээр хүдөө ажахые хангажа шадахаар, тон ехээр хүгжэнги социалистическэ индустриин үндэһэ һуури дээрэл ажахыгаа хамтаараа эрхилхэ, таряашадай жэжэ ажахынуудые кооперировалхэ хэрэгтэй байгаа.

Хүндэ промышленностиие бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ шухала байһан тухай Ленинэй һургаал кооперативна түсэбэй тон шухала хубинь мүн. «Жэжэ таряашаниие хубилгаха, тэрэнэй бүхы зан абариие ба дадалые хубилгаха хэрэг —хэдэн үе наһанай хэрэг мүн гэжэ В. И. Ленин хэлээ һэн. Имагтал материальна база, техникэ, тракторнууд ба машинануудай газар тариаланда тон ехээр, электрификациин үргэнөөр хэрэглэгдээ хадал жэжэ таряашан тушаа энэ асуудал шиидхэгдэхэ, тэрэнэй бүхы зан абари һайжаруулагдаха байна». (Том 32, нюур 194).

Оронойнай экономическа ба политическэ талаараа маша ехэ хүсэ шадалтай болоһоной эли тодо гэршэ баримтань болоошо социалистическэ индустри хадаа технико-экономическа талаараа манай оронной бэеэ дааһхай байлгын бата найдабари байжа, хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн ху-

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

Итальянска арадай аша туһын түлөө тэмсэлдэ

Итальянска коммунистическэ партиин байгуулагдаһан үдэрһөө хойшо 35 жэл 1956 оной январиин 21-дэ хүсэбэ. Итальянска хүдэлмэришэн анги түрүүтэй компарти энэ үнгэрһэн үе соогоо хүндэ бэрхэтэйшье һаа, алдартâ дайшалхы замаар ябажа гараа. Тэрэ хадаа хорин табан жэл соо, тэрэнэй 20 жэл соонь подполидо байхадаа айхабтар ехээр мүрдүүлжэ, хашуулжа байгаад, фашизмтай эрид зоригтойгоор тэмсээ. Дайнай хойто тээхи арбан жэл соо тус парти һайн жаргалтай ажаһуудалай түлөө, эб найрамдалай түлөө, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэнь Италиин ажалшадые толгойлоо.

Мүнөө үедэ Итальянска коммунистическэ парти дэлхэйн коммунистическэ хүдэлөөн дотор хүндэтэ һуури эзэлнэ. Тэрэ хадаа Итали дотор үлэмжэ томо ба нүлөө ехэтэй парти, шэнэ түхэлэй парти, «агуухэ хүсэн, нягта жагсаалтай, эдэбхитэй, дайшалхы хүсэн» (Тольятти) мүн болоно. Компартиин зэргэдэ 2,100 мянган гэшүүд жагсана. 440 мянган хүнүүдые нэгэдхэдэг залуушуулай Итальянска коммунистическэ федераци компартиин хүтэлбэри доро оршоно.

Арад зоной дунда коммунистическэ партиин али тухай ехэ нүлөөтэй байһые иимэ баримта харуулна гэбэл, 1953 оной июньдэ болоһон һүүлэй парламентска һунгалтын үедэ тэрэнэй кандидадуудай түлөө 6,120 мянгаһаа үлүүтэй һунгагшад голосоо үгэһэн байна. Социалистнуудтай хамта коммунистнууд 10 миллион голос абаһан гэхэ гү, али голосованида хабаадалсаһан бүхы һунгагшадай голосой 36,5 процентыень абаһан байна. Зүүнэй тала баримталдаг хоёр прогрессивнэ парти 1948 оной парламентска һунгалтын үедэ абаһанайхидаа орходоо 1953 ондо 1,800 мянган голос үлүү абаһан байгаа.

Итальянска коммунистическэ партиин ехэ хүсэтэй ба нүлөөтэй байһанай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, тэрэ хадаа арад зонтой холбоо барисаагаа үргэдхэхэ тухай, капиталистнууд болон помещигүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ бүхы ажалшадые, бүхы дарлагдагшад болон мүлжэгдэгшэдые нягтаруулан жагсааха тухай эсэшэ сусашагүй оролдодог юм. Компартиин байгуулагдаһан бүри түрүүшын жэлнүүдтэ тэрэниие байгуулагшад Грамши ба Тольятти гэгшэд хүдэлмэришэн ангиһаа партиие таһалан һалгааха гэһэн политикатай сектантнууд, оппортунистнуудтай эсэргүү эрид тэмсэдэг һэн. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ антифашистска нэгэдэлые эмхидхэгшэ болохо зуураа, Италиин компарти итальянска фашизмда ба гитлеровскэ булимтарагшадта эсэргүү ажалшадай тэмсэлые толгойлон ударидаа. 1942—1943 онуудта болоһон итальянска пролетариадай ехэ забастовочно хүдэлөөе компарти толгойлоо, тиигээд германска ба итальянска фашизмда Советскэ Армиин хэһэн шиидхэхы сохилтонуудай һүүлээр партизанска хүдэлөөе үргэнөөр эмхидхээ.

Орон дотор хүсэ ехэтэйгээр дэлгэрһэн антифашистска тэмсэл революционно шэнэдхэн байгуулга бэелүүлхын түлөө бүгэдэарадай хүдэлөөе дэбжүүлээ һэн. Энэнь хүдэлмэришэн ангиин эмхидхэлтэй хүсые город, деревниин пролетарска ба пролетари шахуу хүн зонтой хамта илалтада асарха ушартай байгаа.

Гэбэшье, энэ илалтань мандаагүй һэн. Юуб гэхэдэ, Италиие оккупироваалаад, 1947 он болотор тэндэ сэрэгээ барижа байһан США ба Англи сэхэ хамаархан оролсожо, хойшо татаһан юм. Оккупационно засаг баригшадай ба Ватиканай дэмжэлгээр итальянска монополистнууд, банкирнууд, помещигүүд национальна экономикоёо толгойлһон зангаараа үлэжэ, фашистска партиин орондо христианска демокрадуудай реакционно шэнэ парти байгуулаад, 1947 оной майда, коммунистнууд ба социалистнуудые правительствоһаа зайлуулһанай һүүлээр, тэрэнээ орон доторхи хүтэлбэрилхы парти болгоһон байна.

Тиигэбэшье, энэ орёо бэрхэтэй оршон байдалда коммунистическэ партяар хүтэлбэрилүүлдэг итальянска ажалшад ехэ амжалта туйлаһан байгаа. 1946 оной июниин 2-то бүгэдэарадай референдумай ашаар монархи усадхагдаад, республика тогтоогдоо һэн. 1947 оной декабриин 22-то Учредительнэ суглаан шэнэ конституци баталан абажа, тэрээндэнь депутадууд-коммунистнуудай ба социалистнуудай дурадхалаар гражданинуудай демократическа эрхэ сүлөө тухай, промышленна ба аграрна реформонуудые, мүн бусадшье социально-экономическа шэнжэтэй шэнэдхэн байгуулгануудые ажалшадай аша туһада хэхэ шухала тухай арад зоной эрилтэнүүд оруулагдаһан байгаа. Конституциин эдэ пунктнууд мүнөө үедэшье оронoo демократизацилхын түлөө прогрессивнэ хүсэнүүдэй хэдэг тэмсэлэй үндэһэ һууринь болоно.

Италиин коммунистнууд эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй дэлгэрхэ хэрэгтэ ехэ нэмэри оруулаа. Тэдэнэй эдэбхитэй хабаадалсалгатайгаар эб найрамдалай 20 шахуу мянган комитедүүд байгуулагдаа. Мүнөө компарти уласхоорондын түгшүүрилтэй байдалые һулаpуулхын түлөө, бүхы арадуудай хани барисаатайгаар амгалан ажаһуухын түлөө тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэдэ жагсан ябалсана. Мүнөө компарти Италиин гадаадын политикые американска зонхилогшодой мэдэлдэ оруулхагүйн түлөө, сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсахаһаа Италиин арсахын түлөө, ороной экономическа ба политическэ талаар бэеэ даанхай байлгые хангаха зорилгоор тодорхой хэмжээнүүдые бэелүүлхын түлөө эрид тэмсэнэ.

Үргэн ниитэ арад зоной ажабайдалай саг үргэлжэ доошолжо байһан ябадал хадаа итальянска бодото байдалай эгээ шухала проблемэ болонхой. Үргэн хэрэглэлэй эд бараанай үнэ сэн, гэр байрын түлбэри, тойруу налогууд таһалгаряагүй дээшэлнэ, хүдэлмэригүйшүүл олошорно, тэдэнэй тоонь 2 миллионһоо үлүүтэй болоо. Деревнидэ газарай рентэ ургажа, жэжэ арендаторнуудай ажаһуудалынь улам муудажа байна.

Иимэ байдалай байхада компарти ба нэгэдэмэл профсоюзууд хүсэ ехэтэ забастовочно хүдэлөөе толгойлно. Тус хүдэлөөндэ олон миллион хүдэлмэришэд, албахаагшад, батрагууд, жэжэ арендаторнууд гэгшэд хабаадалсажа, салин хүлһэ дээшэлүүлхын ба бусад экономическа эрилтэнүүдэй түлөө тэмсэнэ.

Компарти реформонуудые хэхэ программа дэбжүүлээ, тус программын гол пунктнуудынь гэхэдэ—монополистнуудай хойноһоо демократическа хиналта тогтоохо, химическэ ба электрическэ компанинуудые национализировалхэ, аграрна реформо хэхэ эрилтэнүүд болоно. Энэ аграрна реформонь томо үмсэтэнэй газарые 100—50 гектар хүрэтэр хизаарлаха, үлүү гараһан газарые бага газартай ба газаргүй таряашадай хороондо хойшодоо хубаажа байхые хараалха зэргэтэй байгаа. Коммунистическэ парти мүн хүдөө ажахын договорнуудай системые жэжэ арендаторнуудай, испольщигууд болон батрагуудай аша туһада хубилгахые эрилтэ хэнэ.

Компартиин аграрна программань таряашадай дунда ехээр һайшаагдана. Жэшээнь, ехэнхидээ хүдөө ажахын зонтой ороной дүрбэн областьдо (Лацио, Кампанья, Сицилия, Сардиния) 1953 оной парламентска һунгалтын үедэ компартиин абаһан голосой тоонь 1948 оной һунгалтынхитай сасуулхада гурба дахин шахуу олошороо. Деревниин хүн зоной аша туһые хамгаалха тушаа компартиин ябуулдаг эдэбхитэй ажал-ябуулгань хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаае саашаданъ бэхижүүлгэдэ туһална.

Итальянска коммунистическэ партиин ниитын хүдэлмэринь партиин политикын тала тээшэ итальянска арадай олонхиие хандуулхын түлөө тэмсэлэй уряа доро ябуулагдана. Энэ уряагай үнэн зүб байһаниинь юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, үргэн арад зоной эгээн шухала хүсэл эрмэлзэлгэнүүд ба эрилтэ хэрэглэлнүүд партиин политикын үндэһэ һууринь болодог байна.

***

Итальянска коммунистическэ парти 35 жэл соо мандажа байхадаа эмхидхэлэй ба идеологическа талаар өөрыгөө бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн амжалтануудые туйлаа, арад зонтой нягта холбоотой, бата жагсаалтай партийна организаци байгуулаа. Мүнөө парти дотор 57 мянган ячейкэнүүд бии, тэдэнь ороной бүхы заха хизаарнуудта ажаллажа байдаг. Кадрнуудые дэбжүүлхэ ба хүмүүжүүлхэ тушаа ехэ хүдэлмэриин хэгдэһэнэй ашаар 420 мянган коммунистнуудһаа—партийна ба ниитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө бүридэһэн партийна актив байгуулагдаа. Компартиин байгуулһан партийна һургуулинууд болон курсануудта һүүлэй табан жэл соо 260 мянган коммунистнууд һуража гараа. Партиин мүн олон зуугаад мянган гэшүүд бэеэ даагаад һурана. Компарти центральна, нютагай ба заводской олон хэблэлтэй,

Ороной демократическа хүдэлөөндэ Итальянска коммунистическэ партиин бэелүүлдэг хүтэлбэрилхы үүргэнь бүгэдэндэ мэдээжэ болонхой. Тэрэ хадаа үнэхөөрөө хүтэлбэрилхы хүсэн, марксистско-ленинскэ авангард, хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы итальянска арадай вождьнь мүн.

Итальянска коммунистическэ парти үргэн арад зонтой нягта холбоотой байха шухала тухай ленинскэ заабариие ажал-ябуулгадаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Энэнь тэрэнэй хүсэтэй байһанай, саашадаа амжалта туйлаха байһанайнь гэршэ мүн.

А. Дьяков.

Хитадай Арадай Республика. Хүдөө тосхонуудые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулхын түлөө хитад арад тэмсэнэ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудай тоо нэгэ миллион дүрбэн зуу мянга шахуу болоо. Шэнэ кооперативууд хаа хаанагүй байгуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гуандун провинцида Чжуньчжун Хайан гэжэ тосхоной таряашад хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативта бэшүүлэн орожо байна.

Синьхуа агентствын фото.

Национальна фронтын правительство байгуулхые французска ажалшад эринэ

ПАРИЖ, январиин 19. (ТАСС). Арадай фронтын правительство байгуулхын түлөө хүдэлөөн Францида улам үргэдэнэ. Городууд болон тосхонуудта, олон промышленна предприятинуудта болон эмхи зургаануудта митингнүүд ба суглаанууд боложо, коммунистнуудай, социалистнууд ба радикалнуудай хабаадалгатай правительство байгуулха эрилтэ хэһэн резолюцинуудые ажалшад баталан абана.

Энэ эрилтые дэмжэн Нор департаментын хэдэн металлургическа предприятинуудта богонихон саг соо забастовконууд болоо гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ. Тусхайлбал, иимэ забастовконууд Лилль городтохи «Фив-Лиллиин» предприятинуудта, мүн Марлидахи «Ла Роннелиин» заводто болоһон байна. Французска солдадуудые Хойто Африкаһаа бусааха ба уласхоорондын түгшүүрилые саашаданъ һулаpуулха политика ябуулха тухай хүдэлмэришэд өөһэдынгөө резолюцинууд соо эрилтэ хэнэ, мүн салин хүлһэ, тэдхэмжэ болон пенсинүүдые нэмээхые, һургуулинууд болон гүрэнэй советскэ шэнжэтэй байлгада эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн хуулинуудые болюулхые баадхана.

Арадай фронтын списогэй ёһоор, Вогезы департаментһаа Национальна суглаанда депутадуудаар һунгагдаһан социалист Пуаро, прогрессивнэ республиканецуудай союзай гэшүүн Шамбейрон гэгшэд республикын президент Котида бэшэг эльгээгээ гэжэ «Либерасьон» газетэ мэдээсэнэ. Шэнэ политика ябуулхые һунгагшадай диилэнхи олонхиин хүсэжэ байдагые январиин 2-то болоһон һунгалта харуулаа гэжэ тэдэнэр тэмдэглэнэ. Национальна фронтын ёһо гуримуудые баримталдаг правительственна олонхид бии болгогдохо бэзэ гэжэ Франци ехээр найдана гэжэ энэ бэшэг соонь онсо тэмдэглэгдэнэ.

Французска правительствын заседани

ПАРИЖ, январиин 19. (ТАСС). Франциин министрнүүдэй соведэй заседани мүнөө үглөөгүүр боложо, республикын президент Рене Коти түрүүлэгшээр һуугаа.

Энэ хадаа мүнөөнэй правительствын һүүлшын заседани болоно гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ. Национальна суглаанай мүнөө байгуулагдаһан мандатна комиссинуудай депутадуудай эрхэ түлөөлэлгые шалгаһанай һүүлээр Национальна суглаанай түрүүлэгшын һунгалта болохо юм. Тэрэнэй удаа Эдгар Фор хадаа правительствын тушаалһаа бууһан тухай мэдүүлгэ президентдэ бариха зэргэтэй юм.

Франциин Национальна суглаанай сесси нээгдэбэ

ПАРИЖ, январиин 19. (ТАСС). Январиин 2-то һунгагдаһан Франциин Национальна суглаанай сесси мүнөөдэр нээгдээ. Конституциин ёһоор, эгээн наһажаал депутат, Франциин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшадай нэгэн—коммунист Марсель Кашен заседани дээрэ түрүүлэгшээр һуугаад үгэ хэлэһэн байна.

Удаань Национальна суглаанай депутадуудай эрхэ түлөөлэлгые шалгахын тулада 10 мандатна комиссиин байгуулагдаһан тухай Кашен соносхоо. Комиссиин гэшүүд хадаа жээрби барилгаар депутадуудай дундаһаа һунгагдаһан байна. Январиин 20-ной заседани дээрэ мандатна комиссинуудай элидхэлнүүд хаража үзэгдэхэ юм.

Бомбейдэхи бай…

ДЕЛИ, январиин 19. … Мүнөөнэй Бомбей штадые … байгуулха тухай прави… гарпаһан шиидхэбэриһээ … лан, Бомбейдэ боложо бай… мөөндэ индийскэ хэблэл ехэ… хандуулна.

Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһ… вительственна шиидхэбэри… шаагшадай ба полициинхи… рондо үсэгэлдэр шэнэ тула… лоо. Тэрэнэй үедэ 25 хүн … 250 хүн шархатаһан байна. … рэ үлэр 426 хүн арестов… Бомбейн промышленна пре… нууд хаагдаһан байгаа, 600… шахуу хүдэлмэришэн ажа… раагүй.

Индиин захиргаанай та… баарилалгые шэнэдхэн б… тухай Индиин правительств… носхоһон тухай урда тээнь … дээ һэн. Шэнэ хубаарилгын… мүнөө бии байһан 27 штад… до 16 штат Индиин состав… байна. Мүнөөнэй Бомбей шт… хэлэхэ болоо һаа, тэрэнэй … Махараштра ба Гуджерат г… штат байгуулагдахаар, … Бомбей город центральна … орохоор соносхогдоһон бай…

Правительственна шиид… буруушаагшадай дунда … национальна конгресс гэжэ … рилхы партиин гэшүүд би… хайлбал, Бомбей штадай ху… галгын суглаанай табан … оролсоно, тэдэнэр үсэгэл… шаалһаа бууһан байгаа). … тельственна шиидхэбэриие … шаагшад хадаа Махараштр… шэнээр байгуулагдаха штад… да Бомбей орожо, столица… тогдохо ёһотой гэһэн эрилтэ…

Индонезидэхи бай…

ДЖАКАРТА, январии… (ТАСС). Шэнэ правительс… гуулха тухай асуудалда Ин… политическэ ажал-ябуулаг… анхаралаа хандуулһаар. … манска партинуудай—Индо… мусульманска союзай ба Н… Уламын хүтэлбэри хадаа Ха… кабинедэй составһаа өө… министрнүүдые дуудаха тух… хэбэри январиин 18-да гар… газетэнүүд мэдээсэнэ. Эдэ п… дай түлөөлэгшэдэй правите… шухала тушаалнуудые даа… һаниинь мэдээжэ. Индонези… сульманска союз ба Нахда… ма хадаа ойрын хоёр доло… гой турша соо мандадуудаа… үгэхыень Харахапай ка… эриһэн байна. Кабинедэй … шаалһаа буухые һунгалты… һанай ёһоор, индонезийск… диилэнхи олонхиие түлөөл… һан национальна, коммун… ба мусульманска партинуу… рилсан ажаллалгала ту… шэнэ правительство байгуул… жэ политическэ партинууда… союзуудай, залуушуулай … цинуудай хэһэн олон мэдүү… лэлдэ толилогдоһон байна.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын январиин … номерой нэгэдэхи нюурта … доһон, БМАССР-эй Верхов… дэй Президиумэй Указда га… гые «БМАССР-эй Верховно… Президиумэй Түрүүлэгшын … Н. Гендунова» гэжэ унша… тэй.

Ре…

В. И. Ленинэй кооперативна түсэб тухай

(Түгэсхэл)

билгаха хэрэгтэ шиидхэхы удхашанартай байгаа. Хүдөө ажахые шухала хэрэгтэй техникээр хангажа шадаха имагтал хүндэ промышленность хүдөө нютагуудта социализмын илаха материальна база мүн болоно.

Хүдөө ажахые социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ машинно-тракторна станцинууд, тэрэшэлэн совхозууд материально-техническэ база, социалистическэ гүрэнэй түшэг тулгуури боложо үгөө. Ленинскэ кооперативна түсэбые творческо ёһоор хүгжөөжэ, парти хадаа колхозно байгуулалтын илаха, тэрэнэй саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэ МТС-эй ямар үүргэтэй байһые тодорхойлоо.

Колхозно үйлэдбэриие хүгжөөхэ ябадалда МТС улам ехэ үүргэтэй боложо байна. МТС-үүдэй болон совхозуудай бии байгаа хүсэ ехэтэй техникэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашаданъ хүгжөөхэ шиидхэхы хүсэн мүн. 1954 ондо СССР-эй хүдөө ажахы 1.260 мянган трактортай, 326 мянган ороoһо тариянай комбайнтай, 370 мянган ашаанай автомашинатай ба хүдөө ажахын бусад олон машинануудтай байгаа. Советскэ машина бүтээлгын промышленность 222 янзын шэнэ машина имагтал дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ бүтээжэ хүдөө ажахыда үгэһэн байна. Хүдөө ажахые техническэ талаарнь ехээр зэбсэгжүүлһэн ушар колхозуудта хүдөө ажахын хүдэлмэриие жэлһээ жэлдэ улам ехээр механизацилха арга олгоно. 1954 ондо МТС-үүд колхозуудтахи полевой бүхы шухала хүдэлмэриин 82 процентые хэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленум үйлэдбэриин техническэ хэмжээе эрид дээшэлүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ манай промышленностиин хүсэ ехэтэ шэнэ дэбжэлтэ туйлаха программа хараалһан байна.

***

Таряашадай жэжэ, бутархай ажахые социалистическэ томо, хамтын ажахы—колхозууд болгохо хэрэгтэ коопераци экономическа талаараа шухала байһанаа харуулаа.

Зүгөөр олон миллион таряашадай ажахые коллективнэ замда оруулхын тулада коллективнэ ажахын элдэб формонуудые нэн түрүүн шэнжэлжэ үзэхэ, эгээл зүб зам олохо шухала байгаа. Агуухэ Октябрьска революциин илаһанай һүүлээр орон доторнай коммуна, ТОЗ (газараа хамтаараа элдүүрилхэ бүлэгэм), артель гэхэ мэтэ формотойгоор колхозууд бии болоһон байна. Тиихэ үедэ помещигүүдһээ, монастырьнуудһаа, сүмэнүүдһээ абтаһан газарнуудые ашаглахын тулада хамтын ажахынуудые эмхидхэхэ шухала байгаа. Жэшээнь, 1917 оной октябрьда Петроградска губерниин Кингисипска уездэ «Колос II» гэжэ коммуна эмхидхэгдэһэн байгаа. Мүн 1917 оной октябрьда үгытэйшүүлэй колхозууд боложо нэгэдэһэн тухай Вяткын губернскэ газартаряалангай управлениин мэдээнһээ харанабди. 1920 оной намар Зэдын аймагта Ленинэй нэрэмжэтэ коммуна эмхидхэгдээ һэн. Энэ хадаа БМАССР-тэхи эгээн түрүүшын коммуна байгаа. Верхнеудинскэ уездэ 1921 ондо 15 тиимэ коммунанууд бии болоһон байха юм.

Эдэ ажахынууд түрүүшээр уставаа өөһэдөө зохёодог байгаа. Тиихэ үедэ үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые элдэб янзаар хамтадхадаг, ажахын элдэб структуратай, олзо доходоо элдэбээр хубаадаг байһаниинь тэдэ уставуудһаа харагдана.

Ленинэй заабаряар, түрүүшын колхозуудай дүй дүршэл дээрэһээ РСФСР-эй Наркомзем «Газартаряалангай ажалай коммунын жэшээтэ устав» зохёожо, 1918 оной июлиин 21-дэ толилһон юм. 1919 ондо кооперативуудай съезднүүдэй Совет «Хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүлэгэмэй жэшээтэ устав» анха түрүүшынхеэ зохёоһон байна. 1919 оной май соо РСФСР-эй Наркомзем «Газартаряалангай ажалай артельнүүдэй нормальна устав» баталһан юм. Колхозуудай саашадаа хүгжэхэ тудам, тэдэнэй дүй дүршэлэй баяжаха тудам эдэ бүхы уставуудта зохихо хубилалтанууд болон нэмэлтэнүүд оруулагдадаг бэлэй.

Колхозно байгуулалтые хүгжөөхэ, социализмын замда таряашанай үмсын ажахые оруулха хэрэгтэ түрүүшын колхозууд ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Үй түмэн жэжэ таряашадай ажахынууд соо тэдэнэр бишыхан ольтирогууд байбашье һаа, хамтын ажахын үнэхөөр булюу һайн байһаниие таряашадта гэршэлэн харуулһан байна. 1929 ондо ТОЗ-ууд бүхы колхозуудай 60,2 процент, хүдөө ажахын артельнүүд—33,6 процент, коммунанууд—6,2 процент байһан юм. Ниитэ коллективизаци хэхэ үедэ ТОЗ-ууд үнгэржэ гараһан шата байжа, хүдөө ажахын артельнүүд колхозно хүдэлөөнэй гол шухала формо боложо үгөө бэлэй. Тиин 1931 ондо хүдөө ажахын артельнүүд үйлэдбэриин түхэлэй кооперативна бүхы нэгэдэлнүүдэй 91,7 процент байгаа.

Колхозно байгуулалтын илалта өөрынгөө удхашанараар 1917 оной октябрьда болоһон революционно эрид хубилалтатай адли туйлай ехэ революционно эрид хубилалта мүн байна. Юуб гэхэдэ, хүдөө ажахые үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгажа, үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хамтадхаһанай үндэһэ һуури дээрэ хүдөө нютагуудта социализмын илалта хангаа.

Таряашадай жэжэ товарна ажахыһаа, тэрэшэлэн капиталистическэ томо хүдөө ажахыһаашье һуратгүй булюу һайн байһанаа хүдөө ажахын социалистическэ системэ дайнай жэлнүүдтэшье, мүн амгалан байгуулалтын үедэшье эли тодоор гэршэлэн харуулаа.

Коллективизаци болохоһоо урда тээ Бурят-Монголой хүдөө ажахы ехэ гээгдэнги байһан юм. Гол түлэб ашаг шэмэ багатай малажал эрхилэгдэдэг байгаа. Мүнөө хүдөө ажахымнай механизированнэ, хүгжэнги социалистическэ ажахы болонхой. Республика доторнай мүнөө 243 колхоз, 3 совхоз, 38 МТС хүдэлмэрилжэ байна. Колхозуудаймнай таряалан дээрэ хэдэ мянган тракторнууд, мянга гаран комбайн, хэдэн мянган бусад машинанууд хүдэлмэрилнэ. Колхозуудта электростанцинууд олоор баригдана. Колхозуудаймнай ниитын ажахы жэлһээ жэлдэ хүгжэнэ. Малажалай ашаг шэмэ дээшэлнэ. Тиигэжэ колхоз болон колхознигуудай олзо доход ургана, культурна ажабайдалынь һайжарна

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска ба январска Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд социалистическэ хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ программа зохёоһон байна. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые манай республикын колхозууд бэелүүлхэ талаар малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалта 1955 ондо туйлабашье һаа, колхоз бүхэнэй доторой арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Малажалай ашаг шэмэ, ороoһо таряанай ургаса үшөөл бага байһаар.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тухай Директивэнүүдэй проект социалистическэ хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ угаа ехэ зорилгонуудые хараална. Энэ түүхэтэ документын гайхамшагта тоо баримтануудые советскэ таряашад баяр баясхалантайгаар угтаба. Колхозно байгуулалтын бүхы үлүү һайн һайхан шанарые зүбөөр ашаглан, 1960 ондо ороoһо таряанай валовой суглуулбари 11 миллиард пүүдһээ бага бэшэ болгохо, малажалай ашаг шэмые хоёр дахин ехэ болгохо гэһэн партиин XX съездын Директивэнүүдэй проектын даалгабаринуудые дүүргэхын түлөө хүдөөгэй ажалшад эдэбхи үүсхэлтэйгээр тэмсэжэ байна. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска ба январска Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүд социалистическэ хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөн дэбжээхэ гайхамшаг үргэн ехэ программа хараалһан байна.

Ленинскэ кооперативна түсэб марксизм-ленинизмын нан… лигта туйлай ехэ нэмэлтэ … гайхамшаг һургаал зааб… Олониитэдэ имагтал шуда… даа теори материальна хү… дог гэжэ Маркс хэлээ бэлэ… тосхониие социалистическэ… шэнэдхэн хубилгахын түлөө… дэ хэдэн арбаад миллион … элсүүлэн зорюулһан коопе… хай В. И. Ленинэй һургаа… материальна хүсэн болоо. … гаал социализм тээшэ … ябаа олохон арадуудай зам… түүлнэ. Манай орон дотор… лизм байгуулһанай дүй дүр… рэглэн, өөһэдынгөө экономи… дото байдалые хараадаа аб… дай Арадай Республика ба… демократиин бусад орону… ажахын үйлэдбэриин коопе… дай элдэб формонуудые … социалистическэ ёһоор ху… хыгаа мүнөө шэнэдхэн ху… байна. Жэшээнь, Хитадай … Республикын 110 миллион … дай гэр бүлын 60 үлүүтэй п… кооперацида орожо нэгэдэ…

Социалистическэ ёһоор … дай хүгжэхэ зам В. И. … кооперативна түсэб дотор т… логдонхой. Энэ хадаа эконо… хүгжэлтын хуули ёһондо т… на, капитализмһаа соци… дамжан орохо үедэ общест… жэхэ шухала шата мүн. … кооперативна түсэб уласхо… иимэ угаа ехэ удхашанарта…

В. ДЫРХЕЕВ,
Банзаровай нэ…
пединститудай политэк…

Редактор Д. Л. ЛОБС…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — … культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для международных переговоров — 16.

Н—00667. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак…